

Sygn. akt V U 2102/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 lutego 2013 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku

V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Elżbieta Krupińska

Protokolant Anna Matwiejuk

po rozpoznaniu w dniu 12 lutego 2013 roku w Białymstoku

sprawy ze skargi **E. M.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.**

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Białymstoku 5 grudnia 2011 roku, sygnatura akt VU 1417/11

z wniosku **E. M.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.**

o wypłatę emerytury

I. Wznawia postępowanie zakończone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Białymstoku z 5 grudnia 2011 roku w sprawie VU 1417/11.

II. Zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. z 13 października 2011 roku, Nr (...) -1/25/E i wznawia E. M. wypłatę emerytury w okresie od 1 października 2011 roku do 21 listopada 2012 roku.

III. Umarza postępowanie o wznowienie wypłaty emerytury od 22 listopada 2012 roku.

IV. Żądanie E. M. dotyczące zapłaty odsetek przekazuje Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. do rozpoznania.

Sygn. akt: V U 2102/12

UZASADNIENIE

E. M. 14 grudnia 2012 roku wniosła skargę o wznowienie postępowania w sprawie VU 1417/11 Sądu Okręgowego w Białymstoku zakończonej prawomocnym wyrokiem z dnia 5 grudnia 2011 roku oraz o uchylenie decyzji Prezesa ZUS z dnia 13 października 2011 roku o zawieszeniu wypłaty jej emerytury od dnia 1 października 2011 roku i zobowiązanie tego organu do wypłaty zaległych kwot wraz z odsetkami.

Jako podstawę wznowienia postępowania wskazała wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 roku.

W piśmie procesowym z 7 lutego 2013 roku, w związku ze wznowieniem przez organ rentowy wypłaty emerytury od dnia 22 listopada 2012 roku ubezpieczona, ograniczyła żądanie do wypłaty zaległych świadczeń emerytalnych za okres od 1 października 2011 roku do 22 listopada 2012 roku wraz odsetkami. W zakresie roszczeń za okres po dacie wznowienia wypłaty wniosła o umorzenie postępowania.

Organ rentowy przychylił się do stanowiska ubezpieczonej w przedmiocie umorzenia postępowania w części obejmującej roszczenie za okres po dacie wznowienia wypłaty świadczenia emerytalnego. W pozostałym zakresie wniosł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

E. M. złożyła wniosek o emeryturę 11 marca 2009 roku.

Decyzją z 24.03.2019 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. przyznał jej emeryturę od dnia 1.03.2009 roku.

Zarówno przed złożeniem wniosku, jak i obecnie wnioskodawczyni jest zatrudniona nadal w (...) w B..

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z 13.10.2011 roku wstrzymał wypłatę emerytury od dnia 1.10.2011 roku powołując się na art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych (Dz.U. Nr 257, poz. 1726)

W uzasadnieniu wskazał, że wypłata emerytury podlega zawieszeniu z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia.

Odwołanie od powyższej decyzji zostało oddalone wyrokiem z 5 grudnia 2011 roku w sprawie VU 1417/11. Od wyroku Sądu Okręgowego nie wniesiono apelacji i jest on prawomocny od dnia 12 stycznia 2012 roku.

Okoliczności powyższe pozostawały bezsporne i ustalono je na podstawie akt ZUS oraz akt V U 1417/11.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Stosownie do treści art. 4011 k.p.c. można żądać wznowienia postępowania również w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie.

Wyrokiem z 13 listopada 2012 roku Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 28. ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z 2010 r. Nr 40, poz. 224, Nr 134, poz. 903, Nr 205, poz. 1365, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726, z 2011 r. Nr 75, poz. 398, Nr 149, poz. 887, Nr 168, poz. 1001, Nr 187, poz. 1112 i Nr 205, poz. 1203 oraz z 2012 r. poz. 118 i 251), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Wytokten został opublikowany w Dzienniku Ustaw z 22 listopada 2012 roku (Dz. U. 2012/1285).

Wyrok Sądu Okręgowego w sprawie VU 1300/11, której wznowienia żąda E. M. został wydany między innymi w oparciu o zakwestionowany orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego artykuł 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707 - dalej zwaną ustawą z 16 grudnia 2010 roku). Przepis ten stanowi, że do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy ustawy, o której mowa w art. 6, oraz ustawy, o której mowa w art. 18, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się, poczynając od dnia 1 października 2011 roku.

Na podstawie tejże regulacji ustawodawca wprowadził możliwość zawieszania prawa do emerytury osobom które je nabyły przed dniem 1 stycznia 2011 roku bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego - art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie jednak z art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 roku do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie tej ustawy tj. przed dniem 1 stycznia 2011 zawieszenie o którym mowa w cytowanym powyżej art. 103 a ustawy o FUS miało zacząć obowiązywać od dnia 1 października 2011 roku.

Przedstawiony stan prawny powodował, że emerytura w takiej sytuacji jak w niniejszej sprawie ulegała zawieszeniu.

Obecnie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 z mocy orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego nie znajduje zastosowania do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku które kontynuują zatrudnienie istniejące przed przyznaniem emerytury.

W związku z powyższym zaszła podstawa do wznowienia postępowania określona w art. 4011 k.p.c. Nadto został zachowany termin do wniesienia skargi oznaczony w art. 407 § 2 k.p.c.

Zgodnie z poglądem przeważającym w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrok Trybunału Konstytucyjnego stwierdzający niezgodność przepisu ustawy w Konstytucją jest w zasadzie skuteczny ex tunc, tj. od dnia wejścia w życie zakwestionowanego przepisu, chyba że co innego wynika z sentencji wyroku (zob. uchwała z dnia 3 lipca 2003, III CZP 45/03, OSNC 2004, nr 9, poz. 123, wyrok z dnia 9 października 2003 I CK 150/02, OSNC 2004 nr 7-8, poz. 132, wyrok z dnia 29 października 2003, III CK 34/02, OSP 2005, nr 4, poz. 54, uchwała z dnia 23 stycznia 2004, III CZP 112/03, OSNC 2005, nr 4, poz. 61, postanowienie z dnia 15 kwietnia 2004 IV CK 272/03, niepubl., wyrok z dnia 30 września 2004 IV CK 20/04, OSNC 2005, nr 9, poz. 161, wyrok z dnia 26 listopada 2004, V CK 270/04 niepubl., uchwała z dnia 23 czerwca 2005, III CZP 35/05, OSNC 2006, nr 5, poz. 81, wyrok z dnia 7 października 2005, II CK 756/04 „Monitor Prawniczy 2005, nr 21 s. 127, uchwała z dnia 19 maja 2006, III CZP 26/06 OSNC 2007 nr 3, poz. 39, wyrok z dnia 14 września 2006 III CSK 102/06 niepubl., uchwała składu 7 sędziów z dnia 7 grudnia 2006 III CZP 99/06 OSNC 2007 nr 6, poz. 79, wyrok z dnia 15 czerwca 2007 II CNP 37/07 niepubl., wyrok z dnia 13 grudnia 2007, I CSK 315/07 niepubl., wyrok z dnia 19 czerwca 2008, V CSK 31/08 OSNC – ZD 2009 nr A, poz.16, wyrok z dnia 20 maja 2009 I CSK 379/08 OSNC 2009, nr 12, poz. 172).

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego, w którym orzeczono niezgodność z Konstytucją przepisu przejściowego stwierdzającego, że „nowy” przepis ma zastosowanie do stosunków prawnych w całości ukształtowanych na podstawie zdarzeń zaistniałych sprzed wejścia tego przepis, wywołuje skutek ex tunc, co oznacza, że nowy przepis nie ma zastosowania do sytuacji prawnej określonej przepisem, który utracił moc na podstawie orzeczenia Trybunału. W odniesieniu do takiej sytuacji „moc odzyskuje” poprzedni stan prawny ze skutkiem wstecznym.

Za takim rozumieniem przemawia sens instytucji wznowienia postępowania. Gdyby nawet przyjmować, że orzeczenie ma skutek ex nunc, to jednolicie, także w doktrynie przyjmuje się, że do sytuacji wznowienia postępowania orzeczenie Trybunału ma skutek ex tunc. Jeśli podstawę wznowienia stanowi oparcie rozstrzygnięcia na akcie normatywnym uznanym następnie przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją, rozpatrywanie sprawy powoduje konieczność uwzględnienia innego stanu prawnego w takim zakresie, w jakim wpływa on na orzeczenie wydane w tym postępowaniu.

Kwestię wznowienia wypłaty reguluje art. 135 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

1. W razie ustania przyczyny powodującej wstrzymanie wypłaty świadczenia, wypłatę wznowia się od miesiąca ustania tej przyczyny, jednak nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o wznowienie wypłaty lub wydano z urzędu decyzję o jej wznowieniu, z uwzględnieniem ust. 2.

2. W przypadkach określonych w art. 134 ust. 1 pkt 5 wypłatę świadczenia wznawia się od miesiąca, w którym ją wstrzymano, jednak za okres nie dłuższy niż 3 lata poprzedzające bezpośrednio miesiąc, w którym zgłoszono wniosek o wznowienie wypłaty.

3. Jeżeli wstrzymanie wypłaty świadczeń nastąpiło na skutek błędu organu rentowego, wypłatę wznawia się poczynając od miesiąca, w którym je wstrzymano, jednak za okres nie dłuższy niż 3 lata poprzedzające bezpośrednio miesiąc, w którym zgłoszono wniosek o wznowienie wypłaty lub wydano decyzję z urzędu o jej wznowieniu.

Powyższe przepisy nie mają zastosowania w niniejszej sprawie. Nie można bowiem uznać, że ustala przyczyna wstrzymania wypłaty określona w art. 134 ustawy emerytalnej. Nie ustaliły bowiem okoliczności powodujące zawieszenie wypłaty, bowiem okoliczności te nie zmieniły się. Na skutek orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego przyjąć należy fikcję prawną, że przyczyna prawna wstrzymania wypłaty nigdy nie istniała.

W tym stanie rzeczy skarga jest zasadna i dlatego na podstawie art. 412 § 2 k.p.c. w zw. z art. 47714 § 2 k.p.c. orzeczono, jak w punkcie I i II sentencji wyroku.

W związku z cofnięciem roszczenia o wypłatę świadczeń emerytalnych po dniu 22 listopada 2012 roku wraz odsetkami Sąd na mocy art. 355 § k.p.c. umorzył postępowanie w tym zakresie.

Odnosnie żądania zasądzenia odsetek wskazać należy, że zakres i przedmiot rozpoznania sądowego wyznacza treść decyzji organu rentowego. Konsekwencją tego stwierdzenia jest w szczególności to, że orzeczenie sądu jest ściśle związane treścią zaskarżonej decyzji. Skoro zatem w zaskarżonej decyzji nie orzeczono o odsetkach, to w tej kwestii właściwy jest organ rentowy a nie sąd.

Z powyższego względu na podstawie art. 464 § 1 k.p.c. orzeczono jak w punkcie IV.